

Μπράτης Δημήτρης
Πρόεδρος Δ.Ο.Ε.

**Χαιρετισμός στη συνδιάσκεψη του ΠΑΣΟΚ
για θέματα Παιδείας
Αθήνα 5 του Απρίλη 2009**

Κύριε Πρόεδρε του ΠΑΣΟΚ,

Θέλω να ευχαριστήσω, καταρχήν, για την πρόσκληση με την οποία μας δίνεται η ευκαιρία να παρουσιάσουμε τις θέσεις της Διδασικαλικής Ομοσπονδίας για την Εκπαίδευση και ειδικότερα για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.

Διάβασα, κύριε Πρόεδρε, πριν έρθω εδώ σήμερα, μια δήλωσή σας που αναφέρει τα εξής: *«...Δεν μπορούμε να χτίσουμε πάνω στο παλιό και στο κατεστημένο. Πρέπει να χτίσουμε το μέλλον πάνω στο νέο με επίκεντρο τον άνθρωπο...»*. Κι επειδή νομίζω, ότι αυτό είναι το στοιχείο της εκπαίδευσης και το βασικό ερώτημα είναι τι σχολείο θέλουμε, και, πιστεύω, ότι όσο αυτό δεν το ξεκαθαρίζουμε δεν θα μπορούμε να παίρνουμε μέτρα για την εκπαίδευση και για την Παιδεία που χρειάζεται ο τόπος μας, θα μου επιτρέψετε να σας διαβάσω ένα μικρό απόσπασμα από μια επιστολή που διαβάζονταν κάθε φορά που συνεδριάζαν οι εκπαιδευτικοί της Ειδικής Αγωγής σ' ένα συνέδριο στην Ουαλία. Ήταν μια επιστολή ενός κρατούμενου στο στρατόπεδο Νταχάου.

Αγαπητοί εκπαιδευτικοί,

- ✓ *Βγήκα ζωντανός από τα στρατόπεδα συγκέντρωσης,*
- ✓ *Τα μάτια μου είδαν πράγματα, που δεν θα έπρεπε να τα δει ανθρώπου μάτι,*
- ✓ *Είδα θαλάμους αερίων που κατασκευάστηκαν από καλά εκπαιδευμένους μηχανικούς,*
- ✓ *Είδα παιδιά να φαρμακώνονται από άριστα εκπαιδευμένους γιατρούς,*

- ✓ *Είδα βρέφη να θανατώνονται από καλά καταρτισμένες νοσοκόμες,*
- ✓ *Είδα γυναίκες και μωρά να δολοφονούνται και να ρίχνονται στην πυρά από απόφοιτους πανεπιστημίων,*
- ✓ *Αυτά είδα και γι' αυτό είμαι δύσπιστος απέναντι στην εκπαίδευση,*
- ✓ *Τώρα πια ένα ζητώ από τους εκπαιδευτικούς: Να βοηθούν τους μαθητές τους να γίνουν άνθρωποι. Οι προσπάθειες των εκπαιδευτικών δεν επιτρέπεται να έχουν ποτέ ως αποτέλεσμα εκπαιδευμένα τέρατα, ψυχοπαθείς με διπλώματα, σπουδαγμένους Άιχμαν.*

Αξία έχουν η ανάγνωση, η γραφή και η αριθμητική, μόνο όταν συμβάλλουν στο να γίνουν τα παιδιά μας άνθρωποι.»

Πιστεύω ότι αυτή την επιστολή πρέπει να την έχουν όλοι όσοι ασχολούνται με την Παιδεία, από τον Πρωθυπουργό της χώρας μέχρι και τον τελευταίο εκπαιδευτικό.

Πρόσφατα στη Θεσσαλονίκη διοργανώθηκε από τους μαθητές των Λυκείων ένα φεστιβάλ με σύνθημα: «**το σχολείο που να μορφώνει και όχι να εξοντώνει**». Λένε οι μαθητές:

«Δεν έχουμε ελεύθερο χρόνο. Δεν έχουμε ευκαιρίες στη μόρφωση και στην εργασία. Συχνά βιώνουμε τρομοκρατία από «αδιάφορους» δασκάλους και καθηγητές, σ' ένα σχολείο που θα έπρεπε να καλλιεργεί προσωπικότητες, αλλά είναι μόνο χώρος αποστήθισης και παπαγαλίας...».

Το σχολείο, κύριε Πρόεδρε, **χρειάζεται τομές**. Δε θα τις έλεγα μεταρρυθμίσεις. **Χρειάζεται μια νέα αλλαγή**. Μετά τη μεταρρύθμιση του 1964, που κατάργησε τους αποκλεισμούς στη μόρφωση, το στοίχημα της ποιότητας δεν κερδήθηκε.

Ο Μίλτος Κουντουράς, στις αρχές του προηγούμενου αιώνα το είχε πει πολύ χαρακτηριστικά: «...**κλείστε τα σχολειά...!**»

Κύριε Πρόεδρε

Χαίρομαι, ιδιαίτερα, που αυτόν τον διάλογο τον ξεκινάτε από τα θεμέλια που είναι η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση που είναι το Δημόσιο

Νηπιαγωγείο. Απ' αυτό στο οποίο το 70% των διδασκαστρίων είναι ακατάλληλα με επίσημη γνώμη της πολιτείας. Που, για τα παιδιά αυτής της τρυφερής ηλικίας των 4-6 χρόνων, αντί να τους έχουμε τα καλύτερα διδασκαστρία τους έχουμε τα χειρότερα. Και μιλούμε, συνεχώς, όλοι, δυστυχώς όλες οι κυβερνήσεις για τις αλλαγές στο Λύκειο. Πράγματι, το Λύκειο ως βαθμίδα εκπαίδευσης δεν υπάρχει. Έχει υποκατασταθεί από τα φροντιστήρια και τα ιδιαίτερα. Κι αυτό, πολλές φορές, μας αποπροσανατολίζει, και ελπίζω να μη συμβεί κι εδώ μέσα αυτό, από το βασικό στρατηγικό σχεδιασμό που πρέπει να έχουμε για την Παιδεία. Όλοι εμείς οι εκπαιδευτικοί θεωρούμε ντροπή για τη χώρα μας, την ύπαρξη των ιδιαίτερων μαθημάτων. Να διακινείται ένας άλλος προϋπολογισμός για την Παιδεία από τις τσέπες των γονιών. Ως εκπαιδευτικοί αγωνιζόμαστε για αξιοπρεπείς, αποδοχές κι αυτό είναι υποχρεωμένη να το κάνει η Πολιτεία.

Σήμερα, κύριε Πρόεδρε, πρέπει να απαντήσουμε στα παρακάτω ερωτήματα:

- Ποιες είναι οι γνώσεις, οι ικανότητες και οι δεξιότητες, στάσεις και συμπεριφορές που απαιτεί η σημερινή κοινωνία και η ζωή; Τι πρέπει να μάθουμε στα παιδιά μας για να μπορέσουν να λειτουργήσουν ως κριτικά σκεπτόμενοι πολίτες στον αιώνα που διανύουμε;
- Με ποιο σχολείο, με ποιο πρόγραμμα, με ποιον εκπαιδευτικό και με ποια μέσα παρεμβαίνουμε για να διαμορφώσουμε τον αυριανό πολίτη. Τον πολίτη της Ελλάδας, τον πολίτη της Ευρώπης, τον πολίτη του κόσμου;
- Μπορεί το σημερινό δημόσιο σχολείο να ανταποκριθεί στις προκλήσεις των καιρών και να αναλάβει το βάρος της μόρφωσης των μαθητών;

Πιστεύω πως αυτά είναι τα κρίσιμα ερωτήματα.

Δε θα μιλήσω, φίλες και φίλοι, για την κατάσταση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Τη γνωρίζετε όλοι. Η σημερινή κυβέρνηση έχει δώσει τη φετινή χρονιά στην παιδεία το χαμηλότερο ποσοστό των τελευταίων πενήντα χρόνων. Κι αυτό είναι ντροπή για τη χώρα μας. Από το 3,61% το 2004 οι δαπάνες έφτασαν στο 3,09% το 2009. Αυτό είχε αλυσιδωτές αντιδράσεις: 50% λιγότεροι διορισμοί εκπαιδευτικών (νηπιαγωγοί), καμιά επιμόρφωση στους δασκάλους, καμιά καινοτομία στην εκπαίδευση, κλπ.

- Εμείς αγωνιζόμαστε, αγαπητοί φίλοι, για ένα σχολείο ανοιχτό, ένα σχολείο δράσης, χαράς και δημιουργίας. **Ένα σχολείο στο οποίο όλα τα παιδιά θα μαθαίνουν πώς να εκφράζονται, να επικοινωνούν, να ανακαλύπτουν, να κρίνουν, να επαναπροσδιορίζουν να μαθαίνουν πώς να μαθαίνουν. Ένα σχολείο ανθρώπινο, ικανό να αναπτύξει την κριτική σκέψη του μαθητή και να του εμφυσήσει την αγάπη για το περιβάλλον, τον πολιτισμό και τη ζωή. Ένα σχολείο που να μπορεί να διαμορφώσει έναν ελεύθερο, υπεύθυνο διεκδικητικό, κριτικά σκεπτόμενο και κοινωνικά συμμετέχο πολίτη. Ένα σχολείο Παιδείας και Πολιτισμού.** Κάτι που το ξεκινήσατε κ. Πρόεδρε το 1994 ως Υπουργός Παιδείας με την αείμνηστη Μελίνα και δυστυχώς το σταμάτησε η σημερινή κυβέρνηση το 2004.

- Για να θα δημιουργήσουμε ένα τέτοιο σχολείο χρειάζονται πολλά. Χρειαζόμαστε, πάνω απ' όλα, έναν άλλο εκπαιδευτικό. Χρειαζόμαστε έναν εκπαιδευτικό που θα **κινητοποιεί, θα δραστηριοποιεί** τους μαθητές, θα τους μαθαίνει να αναζητούν τη γνώση και να την κατακτούν μέσα από τη συμμετοχή στην ομάδα. Η σημερινή συνδιάσκεψη περιλαμβάνει στο τρίτο της εργαστήρι ως θέμα: «**οι εκπαιδευτικοί πρωταγωνιστές της αλλαγής**» και πολύ εύστοχα το συνδέει με τη μόρφωση και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. **Η μόρφωση και η συνεχής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών δεν είναι διαδικασία** που επιφέρει αλλαγές στην αίθουσα διδασκαλίας αλλά είναι μια στρατηγική που προωθεί στα σχολεία ένα περιβάλλον και μια **νοοτροπία**

εργασίας που ευνοεί και διευκολύνει την εκπαιδευτική αλλαγή. **Μακροπρόθεσμο στόχο έχει την αλλαγή του πολιτισμού της καθημερινότητας του σχολείου. Να κάνει τα παιδιά να αγαπήσουν το σχολείο.** Γι' αυτό και όλοι οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων χρειάζονται **συνεκπαίδευση, γιατί πώς αλλιώς θα προχωρήσει ο ενιαίος σχεδιασμός όταν κάτι που ξεκινά στο Δημοτικό δε συνεχίζεται στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο;**

- **Χρειαζόμαστε ενιαία αναλυτικά προγράμματα** για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης που θα υπηρετούν το σχολείο που θέλουμε. Το σχολείο Παιδείας και Πολιτισμού. **Το ολοήμερο σχολείο είναι για μας το σχολείο του σήμερα και του αύριο.** Το σύνθημα **«Η ΤΣΑΝΤΑ στο σχολείο»** μας **βρίσκει απόλυτα σύμφωνους.** Στο πλαίσιο δε του ενιαίου σχεδιασμού το σχολείο αυτό πρέπει να επεκταθεί στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο. Όχι, βέβαια, το Ολοήμερο σχολείο που σήμερα υπάρχει. Γιατί το ολοήμερο που σήμερα υπάρχει εξυπηρετεί κυρίως τις κοινωνικές ανάγκες. Εμείς όμως θέλουμε πρώτιστα να εξυπηρετεί τις εκπαιδευτικές ανάγκες. Για να γίνει αυτό χρειάζεται **ενιαίο πρόγραμμα πρωί – απόγευμα,** υποδομές και το αναγκαίο μόνιμο εκπαιδευτικό και βοηθητικό προσωπικό. Η μονομέρεια του ενός βιβλίου πρέπει να καταργηθεί και να οργανωθούν βιβλιοθήκες – αναγνωστήρια σ' όλα τα σχολεία.

- **Για να γίνουν όλα αυτά χρειάζονται χρήματα.** Θέτουν πολλοί το ερώτημα: Μα αν αύριο το πρωί αυξήσουμε τις δαπάνες για την Παιδεία, πιστεύετε ότι θα έχουμε μια πραγματική αλλαγή στην εκπαίδευση;

Φυσικά και δεν μπορούμε να έχουμε αποτελέσματα μόνο με την αύξηση των δαπανών για την Παιδεία.

Η αύξηση όμως των δαπανών για την Παιδεία, όμως, είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να:

➤ **Καταργηθεί η διπλοβάρδια**

- *Χτιστούν διδακτήρια για τις ανάγκες του ολοήμερου και των νηπιαγωγείων,*
- *Να έχουμε την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή, τους υπολογιστές που χρειαζόμαστε,*
- *Επιμορφωθεί το διδακτικό προσωπικό*
- *Έχουμε οργανωμένες βιβλιοθήκες, κλπ.*

Το παράδειγμα του νεοεκλεγμένου Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών μας δείχνει, πιστεύω, την κατεύθυνση. Ο Μπάρακ Ομπάμα υπερδιπλασίασε τις δαπάνες για την Παιδεία για το έτος 2009. Από 60 δις. δολάρια το 2008 στα 130 δις. δολάρια το 2009 και στα 146 δις. δολάρια το 2010.

- **Είναι θετική η δέσμευση σας, κ. Πρόεδρε, για αύξηση των δαπανών για την Παιδεία στο 5% του ΑΕΠ. Πιστεύουμε ότι οι δαπάνες για την Παιδεία, είναι μια, κατ' εξοχήν παραγωγική επένδυση, γιατί η Παιδεία αναπτύσσει τις ικανότητες του ανθρώπινου κεφαλαίου που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.**

Το αίτημά μας να ζούμε με «αξιοπρέπεια από το μισθό μας και μόνο» ήταν το σύνθημα της μεγαλύτερης απεργιακής κινητοποίησης που έκανε ο κλάδος μας – 42 ημέρες – το 2006 και η κυβέρνηση το αποτίμησε σε 17,5€ το μήνα.

Αν, κ. Πρόεδρε, όπως όλοι υποστηρίζουν, ο εκπαιδευτικός είναι η καρδιά και η ψυχή του εκπαιδευτικού συστήματος τότε θα πρέπει η Πολιτεία να τον αντιμετωπίσει ανάλογα.

Η λογική που επικρατεί στη χώρα μας είναι: Μπορούμε να δίνουμε π.χ. στους δικαστικούς **900.000.000€ αναδρομικά το 2009** αλλά δεν μπορούμε να κάνουμε **το ίδιο με τους δασκάλους** γιατί είναι **πολλοί**.

Είμαστε, πολλοί, λοιπόν, και κοστίζουμε πολλά στον κρατικό προϋπολογισμό. Αυτό, όμως, δεν είναι επιχείρημα. **Το ερώτημα είναι: είναι σημαντική και αναντικατάστατη η αποστολή μας; ΝΑΙ ή ΟΧΙ. Είναι**

ανεπαρκείς οι μισθοί μας; **ΝΑΙ** ή **ΟΧΙ**. Αν αυτά τα ερωτήματα τα απαντήσουμε θετικά τότε πρέπει να βρούμε λύση και στο πρόβλημα.

Είπατε κ. Πρόεδρε στην ομιλία σας για αξιοπρεπείς μισθούς στους εκπαιδευτικούς. Ως Πρόεδρος της ΔΟΕ, όμως, πρέπει να πω ότι θέλουμε πιο συγκεκριμένη δέσμευση. Πρέπει να ζούμε με αξιοπρέπεια από το μισθό μας και μόνο. Αυτό ήταν το σύνθημα της απεργίας που κάναμε το 2006 εμείς οι δάσκαλοι που δεν είμαστε από τα προνομιούχα στρώματα της κοινωνίας μας. Εμείς οι δάσκαλοι που δίνουμε, καθημερινά, τον καλύτερο εαυτό μας μέσα στην τάξη.

Κι είναι λάθος να λέγεται ότι εμείς δε δεχόμαστε αξιολόγηση – αποτίμηση του εκπαιδευτικού μας έργου. Αυτό που δε δεχόμαστε είναι η αξιολόγηση – χειραγώγηση. Να επανέλθουμε σ' ένα καθεστώς που είχαμε πριν το 1981, το καθεστώς του επιθεωρητισμού. Κι είμαστε περήφανοι που 25 χρόνια τώρα είχαμε παιδαγωγική ελευθερία και δημοκρατία στα σχολεία μας και γίνονται τόσες δημιουργικές δραστηριότητες απ' τους δασκάλους της πράξης.

- **Θα χρησιμοποιήσω, κύριε Πρόεδρε, ένα δικό σας σύνθημα: «Ελλάδα των αξιών και των αξίων». Για τις αξίες παλεύουμε καθημερινά στα σχολεία μας. Η αξιοκρατία στην εκπαίδευση θα λειτουργήσει ως μήνυμα σ' ολόκληρη την κοινωνία. Είναι η ώρα να κοπεί ο ομφάλιος λώρος μεταξύ επιλογής στελεχών εκπαίδευσης, κομματισμού, παραγοντισμού κλπ. Να καθιερωθεί επιτέλους ένα σύστημα που να επιλέγει τους ικανούς και τους άξιους και όχι τους αρεστούς. Δυστυχώς, η συντριπτική πλειονότητα των σημερινών στελεχών εκπαίδευσης έχει επιλεγεί με κομματικά κριτήρια και δεν έχει το απαιτούμενο κύρος για να υπηρετήσει οποιαδήποτε αλλαγή. Χρειάζεται άμεση αλλαγή του θεσμικού πλαισίου για την επιλογή των στελεχών της εκπαίδευσης, έτσι ώστε να επιλέγονται οι καλύτεροι.**

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί φίλοι

Οι ανισότητες στη μόρφωση είναι η χειρότερη μορφή κοινωνικής αδικίας. Το δημόσιο σχολείο είναι η προσωποποίηση του Δημόσιου χαρακτήρα της εκπαίδευσης. Είναι ο δείκτης και το μέτρο που αξιολογεί την ποιότητα της ασκούμενης εκπαιδευτικής πολιτικής, την ποιότητα του εκπαιδευτικού και κοινωνικού χαρακτήρα της. **Ως κίνημα των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης θέσαμε διαχρονικά έναν κυρίαρχο στόχο: Την ενίσχυση του Δημόσιου και Δωρεάν χαρακτήρα της εκπαίδευσης.** Εδραιώσαμε την πεποίθηση ότι η εκπαίδευση είναι ένα κοινωνικό αγαθό, που πρέπει να απευθύνεται σε όλους ανεξαιρέτως, ανεξάρτητα, από οικονομική ή κοινωνική θέση και κατάσταση.

Στόχος της εκπαίδευσης και της Παιδείας είναι η καλλιέργεια του ατόμου, ως πολίτη. Μια δημοκρατική εκπαίδευση δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς να είναι εκπαίδευση για την ιδιότητα του πολίτη.

Η εκπαίδευση, για μας, έχει ένα ριζικό κοινωνικό σκοπό. **Να βοηθήσει τους ανθρώπους να κάνουν αλλαγές στην κοινωνία για να πετύχουν περισσότερη κοινωνική δικαιοσύνη, μεγαλύτερη ισότητα, περισσότερη Δημοκρατία.**

Σας ευχαριστώ